

Izhaja vsak delavnik popoldne

## NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kotarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 30 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90—  
za pol leta Din 45—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22:50  
za en mesec Din 7:50

V upravi stane mesečno Din 7—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

## Proč z draginjo!

Kljub temu, da se prištevamo med zmogovite države v svetovni vojni in kljub temu, da so naše pokrajine na vseh naravnih zakladih izredno bogate, nas v četrtem letu po vojni še vedno tepe draginja, tako, da ogromna večina prebivalstva trpi na nezadostni prehrani, da ne govorimo o drugih potrebščinah kulturnega človeka. Poleg splošnega gospodarskega položaja, pod katerim trpi ves svet, nosi glavno krivdo na neprimerni draginji v naši državi brezglava in brezvestna politika naše vlade. Zato se ne smemo čuditi, da so vse njene odredbe proti draginji, do katerih se od časa do časa zaleti, brez repa in brez glave in prinesejo navadno le novo zvišanje cen. Ker se pravkar dviga nov val draginje in znova postaja pereče vprašanje o pomoči širokim množicam, opozarjamo merodajne činitelje na sklepe, ki jih je 20. jun. za pobiranje draginje sprejel praški prehranjevalni odsek. Sklepi zahtevajo:

1. Uvoz in prevoz živine, mesa in masti se pospeši z odpravo carine in znižanjem prevoznine na železnicah.
2. Po mestih in industrijskih krajih naj se uredijo hladilnice, v katero svrhu naj prispeva tudi država. (Ljubljani je vlada to črtala!)
3. Uvoz mleka, surovega masla, jajc in sadja naj se pospeši s tem, da se plača za prevoz tega blaga na železnicah le takoj imenovani »porto« kakor svojčas v Avstriji. (Pri nas naj bi se izvoz teh živil enostavno omejil.)
4. Prodajanje sadja na drevju potom dražb in izvoz sadja, dokler ni pokrita domača potreba, naj se prepove.
5. Cena kruha naj se uvede na temelju žitnih cen.
6. Vse karte, liste in podobne zveze, ki imajo namen dvigati cene ali pa jih vzdrževati na dosedanj višini, naj se najstrožje preganjajo. Kjerkoli se dožene prekomeren dobiček, naj država uprava izsili znižanje cen.
7. Doženejo naj se prave cene za meso in mesne izdelke temeljem sedanjih cen za živino in vsi spekulanti z živino in mesnimi izdelki ter oderuhi najstrožje kaznujejo.
8. Vsako oderuštvo z živili in industrijskimi izdelki naj se ostro kaznuje.
9. Kjer so znižali plače delavstvu, morajo brezpogojno v enakem razmerju znižati tudi plače svojim izdelkom.
10. Ker je dokazano, da je najcenejši dobavitelj raznih živil povsod mali kmet, naj se kolikor mogoče pospeši izvršitev agrarne reforme na korist malemu kmetu. Nato sledi še cela vrsta predlogov, ki imajo namen, da se kolikor mogoče podpre in povzdigne gospodarstvo malih kmetov in znižajo davki.

To so predlogi, od katerih je saj deloma res pričakovati hitrih in temeljitih uspehov. Naj se nemudoma zgane tudi naša vlada in poskrbi, da se ne polaste spekulanti letošnjih pridelkov in bi se zopet le-ti dušili v razkošju, dočim bi vse ostalo prebivalstvo stradalo. Zahtevamo nujnih odredb proti nadaljnjemu brezvestnemu izžemanju ljudstva. Ako naj delamo, hočemo tudi jesti, in to že enkrat zopet do sita!

## Radi pomilostitve Stejića.

Belgrad, 1. julija. (Izv.) Radi pomilostitve atentatorja Stejića vlada med ministrskim svetom in kraljem še vedno napeto razmerje. Kakor poročajo listi, je kralj o neki priliki izjavil, da ne bi mogel kot kralj in kot oseba nikdar dopustiti, da se justicira človek, ki je hotel ubiti njega. Kralj vztraja pri tem, da se Stejić pomilosti. Nasprotno pa vztraja pravosodni minister dr. Laza Marković in z njim cela vlada na stališču, da se izvrši smrtna obsodba. Kot posledica tega konflikta se pričakuje

še tekom današnjega dne demisijsko pravosodnega ministra dr. Markovića. Kot njegov namestnik se imenuje bivši pravosodni minister Gjuričić Marko. — V političnih in parlamentarnih krogih so mnenja, da bi bila umestna ostavka celokupne vlade, kajti ministrski svet se je izjavil solidarnim z ministrom za pravosodje. Seveda bi v tem slučaju Nikola Pašić ponovno prevzel mandat za sestavo kabineta, ki bi v glavnem ostal popolnoma neizpremenjen.

## Vojaški zakon proti delavcem v Franciji.

Pariz, 29. junija. (Izv.) Glasilo strokovnih organizacij »Peuple« opozarja na to, da se med 68 členi vojaškega zakona, ki jih je včeraj sprejela zbornica, nahaja tudi določba, ki daje vladi pravico, da v dobi miru pokliče pod orožje delavce-strokovnjake. Ta določba pomenja odpravo

pravice do stavke v vseh onih vprašanjih, v katerih lahko smatra vlada tak vpoklic za umesten.

Pariz, 29. junija. (Izv.) Zbornica je danes sprejela s 404 proti 220 glasovom zakon, s katerim se uvaja 18 mesečna vojaška služba.

## Konferenca v Haagu.

Berlin, 29. junija. (Izv.) Iz Haaga poročajo: Računajo s tem, da bodo imeli na konferenci pozitiven uspeh le Rusi, ki imajo neprestano konference gospodarske naravi z inozemskimi trgovci. Holandski minister za zunanje stvari je sporočil Litvinovu, da razvijajo Rusi neprestano propagando med holandskimi komunisti in

da bo moral Ruse izgnati, ako ne nehajo s svojo propagando.

Haag, 30. jun. (Izv.) Agence Havas doznava, da bo ruska sovjetska vlada glede kreditov vztrajala na tem, da se morebitna posojila ne dovolijo zasebnikom, ampak direktno moskovski vladi.

## Boj za dvanajstine.

Belgrad, 30. junija. V današnji seji se je bil končni boj za dvanajstine in proti njim. Na strani opozicije je vodil borbo Jugoslovanski klub. Dr. Hohnjec je v svojem govoru pokazal na nepostavno državno gospodarstvo z dvanajstinami, opozoril na obupno stanje bolnišnic v Sloveniji, protestiral proti zvišanju železniških tarif, ki bo rodilo le novo draginjo in najhujše zadelo ravno revne sloje ter končno obsodil ves režim, ki se opira na fašizem. Govornikove besede so na demokratski strani težko zadevale ter je došlo opetovano do viharnih nastopov. Posl. dr. Šimrak je zaklical ministru dr. Trifkoviću: »Ubijal, cil!« Proti fašistom je ostro govoril tudi narodni soc. poslanec Brandner, ki je povedal, da so ga ljubljanski fašisti nagovarjali naj se pridruži bojni akciji proti SLS.

Popoldne je Jugoslovanski klub poslal v boj poslanca dr. Janka Šimraka. Govornik se neusmiljeno razgalil vso zaničnost sedanjega državnega gospodarstva. Uradniki mnogokje ne dobivajo redno svojih plač, a ubogim invalidom je vlada na podporah dolžna že nad sto milijonov dinarjev! Finančni minister tudi ni izplačal niti tistih revnih prispevkov, ki so zakonito določeni za vzdrževanje katoliških prosvetnih ustanov. Državna podjetja, prej cvetoča, so na robu propada. V rudniku Varešu je pred vojno in med njo delalo blizu 1000 delavcev, danes jih dela le še

30; enako je s tamošnjo železnicarstvo. Delavstvo, kar ga je, je pasje slabo plačano. Sedanji parlament je postal navadna kovarnica in glasovalni stroj. V državi vlada oligarhija, ki se naslanja na fašizem. Hrvatski pokrajinski namestnik Demetrovič se je sam pohvalil, da vlada s Cuvajevimi in Khuenovimi panti. Sedanji režim je politično absolutističen, socialno reakcionaren, gospodarsko katastrofalen. Boj proti njemu je težaven. Na srečo sta mu nasproti tudi srbski kmet in delavec. Prehajajoč na hrvatsko vprašanje je govornik izjavil, da med federativnim načelom Hrv. zajednice in avtonomističnim načelom ljudske stranke ni mnogo razlike. Brezpogojen boj pa vodi HLS proti Radićevi županijski hrvatski republiki, ki bi se mogla še zmanjšati. Notranja vprašanja se morajo rešiti doma potom medsebojnega sporazuma.

Tudi med Šimrakovim govorom so se vršili burni besedni spopadi, v katerih so bili radikaleci deloma na Šimrakov strani.

Pri končnem glasovanju je bila dvanajstina za julij s 150 proti 27 glasovom sprejeta.

## Draginjske doklade.

Belgrad, 1. julija. (Izv.) Finančni minister je brzojavno obvestil vse pokrajinske finančne delegacije, da naj sodnikom, sekretarjem in pisarjem izplačajo draginjske doklade za mesec januar in februar.

## Nejasnost med vladinoci.

Belgrad, 1. julija. (Izv.) Demokratski klub včeraj ni imel napovedane seje, na kateri bi se moralo razpravljati o novih ministrskih kandidatih, ker so trajale seje parlamenta ves dan. V demokratskem klubu še vedno niso edini glede kandidatov in obstojajo razne kombinacije. Za slučaj, če bi prevzel ministrstvo za socialno politiko sedanji minister za vere dr. Krstelj, se imenujejo kot kandidati za ministrstvo za vere poslanci Marković, Wilder, Radosavljevič in Magovčević. Kot kandidata za ministrstvo za notranje zadeve se imenujeta dosedaj edino poslanca Davidović in Timotijević. Vendar je situacija v demokratskem klubu prej kot slej nejasna in je zelo verjetno, da klub o zasedbi ministrskih mest ne bo sklepal, dokler se situacija ne razčisti.

Belgrad, 1. julija. (Izv.) Radikalni klub je imel včeraj sejo, na kateri je med drugim govoril poslanec Uzunović v zelo ostrem tonu proti posojilu. Radikalni klub v tem vprašanju ni sklepal še definitivno.

## Izseljevanje v Ameriko.

London, 30. junija. (Izv.) Predsednik ameriškega priseljevalnega urada je, kakor se doznava iz New Yorka, predložil kongresu zakonski načrt, v katerem se dovoljeno število priseljencev zniža za tri odstotke števila one narodnosti, ki po uradni ugotovitvi iz leta 1910. stanujejo v Zedinjenih državah severoameriških.

## Današnja predborza.

Zürich, 1. julija. (Izv.) Berlin 1.325, Holandsko 203.75, New York 525.25, London 23.27, Pariz 44.15, Italija 24.70, Praga 10.10, Zagreb 1.67, Sofija 3.45, Dunaj 0.0275, n. a. K 0.0275, Varšava 0.11375, Pešta 0.61.

Zagreb, 1. julija. (Izv.) Dunaj 1.75, Berlin 92, Italija 1470, dolarji 304, London 1380, Pariz 26, Praga 596, Budapešta 32.

## Ubožna akcija v Ljubljani.

Odkar je prešla ubožna oskrba iz privatne inicijative med posle javne uprave, se pojavlja v tej preimenitni panogi socialnega vprašanja le nazadovanje, nikjer napredovanje. Ubožec — pa bodisi tudi tak, ki je postal ubožec po lastni krivdi — je bedno bitje na stara leta, o kojem lahko rečemo, da ga tepo vrata po petah. Še hujše ga tepe lastna zavest ubožstva, preziranja. In vendar je ubožec — človek s prav tistim pristoječim mu dostojanstvom človeka, kakor vsak minister ali pa vladar, četudi se vlačí prvi v raztrganih capah po svetu, drugi pa plava v razkošju, odet v svilo in škrlat. —

Vsi vemo, da v prvih stoletjih krščan-

## Tunel.

79

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Mlakar.

Kaj je to pomenilo, da je zdaj delal pogrešek za pogreškom? Bombaž je prodal en leden prezgodaj, cin tri dni prepozno! Postal je negotov, nič drugega. S. Woolfu so se roke neprestano polile in tresle. Včas se je opolekel na cesli, ker ga je nenadoma obšla omotica, in čestokrat ni imel poguma, da bi šel čez trg.

Bil je oktober. Baš deseti oktober, obletnica katastrofe. Imel je še tri mesece časa in še vedno je bilo nekoliko možnosti, da se reši. Toda moral je par dni počivati ter si oddahniti.

Odpotoval je v San Sebastian.

A toliko da je bil tri dni tam ter se njegovo počutje že toliko izboljšalo, da se je začel zanimati za dame, ga je dosegla Allanova brzojavka, da je njegova navzočnost v New Yorku neobhodno potrebna. Allan da ga pričakuje s prvim parnikom.

S. Woolf je sedel v prvi vlak.

6.

Nekega dne v oktobru se je v Allanovo veliko začudenje naznanila pri njem Ethel Lloyd.

Vstopila je ter vrgla nagel pogled po sobi. »Ali ste sami Allan?« je vprašala z nasmehom.

»Da, gospodična Lloyd, čisto sam.«

»To je prav!« Ethel se je rahlo smehljala. »Nikar se ne bojte, nisem izsiljevalka. Pa me pošljite k Vam.

Dismo Vam naj oddam, toda le, če ste sami.«

»Hvala!« je dejal Allan ter prevzel pismo.

»Gotovo je nekaj čudnega,« je živahno nadaljevala Ethel, »toda pa je čudak v nekaterih stvarih.« In Ethel je začela živahno in neženirano po svoji navadi kramljati ter kmalu zapeljala Allana, ki je z besedami zelo varčeval, v pogovor, katerega stroške je trpela večinoma ona sama. »Bili ste v Evropi?« je vprašala. »Da, čudovito stvar smo podvzeli to polletje, petorica, dva gospoda, tri dame. Peljali smo se na ciganskem vozu prav v Kanado gor. Vedno na svezem zraku. Spali smo na prostem, kuhali sami, čudovito! Imeli smo s seboj šotor in mal čolniček na strehi. — To so pač načrti?«

S svojo prirojeno prostodušnostjo je premerila Ethel prostor z zamišljenim smehljajem na lepo zaokroženih, živo rdeče pobarvanih usnah. (To je bila hipna moda.) Imela je svilen plašč v barvi zrelih sliv, majhen okrogel klobuk, ki je bil za spoznanje svetlejši in od katerega je viselo sivomodro nojevo pero do njene rame. Ob močni, zabrisani sivi modrini njene obleke so se zdele njene oči mnogo bolj modre, nego so bile v resnici. Kakor temno jeklo.

Allanova delavnica je bila strašno pušča. Obdrgnjena preproga, par usnatih stolov, brez katerih ni prešati, zaklopna zakladnica. Pol ducala pisalnih miz s kopami spisov, ki so jih tiščali vzorci iz jekla. Police s svaljki in mapami. Grmada papirjev, kakor da so poljubno razneženi po sobi. Stene velikega prostora so bile čisto zakrite z velikanskimi načrti, ki so predstavljali posamezne proge. S tenko načrtanimi morskimi

nižinami in s tunelsko krivuljo narisano s tušem so bili kakor risbe visečih mostov.

Ethel se je smehljala. »Kako lepo skrbite za red!« je dejala.

Priprosti kraj je ni razočaral. Pomislila je na očeto pisarno, v kateri je bila vsa oprava pisalna miza, stol, telefon in pljuvalnik.

Nato je pogledala Allana v oči. »Jaz mislim, Allan, da je Vaše delo najbolj zanimivo, kar jih je kdaj človek začel!« je dejala s pogledom, polnim odkritosrčnega občudovanja. Nenadoma pa je navdušeno skočila kvišku ter ploskala z rokami.

»Da, Bog, kaj je to!« je navdušeno vzkliknila. Pogled ji je bil ušel skozi okno in videla je New York pod seboj.

Iz tisoč ploskih sreh so se dvigali lanki beli, kot črta ravni, soparni stebri proti soncu. New York je delal, New York je bil zavil v soparo kakor stroj, ki žvižga na vse ventile. Pročelja z okni slisnjenih stolpnjakov so se blesketala. Globoko spodaj so po broadwayski soleski lezle mravljice, pike in neznahtna kolca. Od zgoraj so se hišne skupine, cesle in dvorišča zdele kakor celice, satovje iz panja, in nehoti se ti je vsilila misel, da so ljudje te celice zgradili iz istega živalskega instinkta kakor čebele satovje. Med dvema skupinama nebočnikov se je videl Hudson in po njem se je vlekel neznahten parnik, igračica s štirimi dimniki, prekomorski velikan s peldesetlisoč tonami.

»Ali ni krasno!« je speč in speč vzklikala Ethel.

»Ali niste New Yorka še nikoli videli od viška?«

(Daje.)

stva ni bilo razlike med ubogimi in bogatimi: vse so si delili med seboj v pravi krščanski ljubezni. Posvečen krščanski komunizem v najlepšem pomenu besede! Cerkev je bila, ki je izvrševala poleg dušnih vsa telesna dela usmiljenja. Cerkevne ustanove, zavodi, veliki cerkveni mošnje (cf. sv. Frančišek), samostani in po-božni posamezniki so bili, ki so razdelili med siromake darov, ki jim ni števila in ki so zapisani le v večni knjigi. »Moderna« postavodaja se je začela šele v zadnjem stoletju nekoliko brigati med drugimi tudi za ubožno oskrbo, ko so po velikanskih preobratih vsled francoske revolucije bruhanila na dan socialna vprašanja. Zagledale so beli dan razne postavbe o pre-skrbovanju ubožcev. Tako tudi pri nas na bivšem Kranjskem, ko je izšel tak deželni zakon z dne 28. avgusta 1883, dež. zak. št. 17. Dotlej pa je bila še vsa skrb za uboge prepuščena takozvanim farnim ubožnim napravam, z drugimi besedami: še vedno cerkvi oziroma njenim organom. To seveda tudi v Ljubljani. In kdo more trditi, da se je godilo ubožcem tedaj slabše, nego se jim godi sedaj? Kaj pa je prinesel navedeni zakon tem najbednejšim izmed bednih? Odpravo bede in prosjačenja? Kaj še. Občinam nekoliko več bremen na podlagi domovinskega zakona pač, toda odpravil ni niti enega niti drugega, tem manj pa zasebne inicijative. Koliko pa je danes v deželi ubožnic, kjer bi bili reveži res preskrbljeni? Seštet bi jih lahko na prstih, pa bi le-teh še ostalo. Občine se revežev otrsajo, kolikor le morejo, ker so preobremenjene z drugimi izdatki. Same občine pošiljajo ljudi od hiše do hiše, in tako je prosjačenje v najlepšem tiru. Pri-tisk se čuti z dežele naravno tudi v mestu. Ali naj revež pogine zato, ker je revež? — Nastala so karitativna društva, ki jih vzdržujejo zopet le pretežno cerkveni krogi: razne Vincencijeve, Elizabetne i. dr. konference. Torej skozinsko zasebna inicijativa po večnolepih načelih krščan-ske ljubezni iz prvih stoletij, dočim na drugi strani v kričečem nasprotju s to res-nico grabi egoistični svet za-se kupe de-narja in pije kri soljudi, ne da bi se je mogel nasiliti.

Ta kričeči kontrast je imel pač pred očmi zadnji ljubljanski občinski svet, ki je v umevanju svoje socialne naloge poskušil zbuditi vest teh na čisto nerealen način obogatelih zgornjih desetstisočev. Naloga, ki si jo je nadel ljubljanski občinski svet, da olajša gorje ubožcem, je presegala moč in teža bremena se mu je zdela prevelika, da bi jo zmogle mestne finance. Zato je po njegovi inicijativi potekal mestni ma-gistrat na dobro rejene listnice meščanov in onega ljubljanskega prebivalstva sploh, ki živi v obilici in razkošju, dočim jih je na drugi strani na tisoče, ki si morejo jedva utešiti najsilnejši glad s suho skorjo kruha.

Četudi smo toplo pozdravili to inicija-tivo in z živim zanimanjem zasledovali potek akcije, smo vendar v Tomaževi ne-verjetnosti zmajevali z ramami, dobro po-znavajoč našo Ljubljano (»svojo« bi bilo pravilno; pa ni). — Kolikor smo danes v stanu presoditi, je bil naš skepticizem do-cela upravičen. Čuli smo opravičeno zgra-žanje, da so nekateri mogotci, ki sede na težkih milijonih, obljubili prispevati po celih 40 K, beri štirideset kron, seveda letno, ne morda vsaj mesečno. V čast ne-katerim bodi konstatirano, da so tudi bolj na široko odprli svoje srce in svoje roke za trpečega brata.

Vendar pa se lahko reče, da z naj-boljšo nado zasnovana akcija ni rodila tistih uspehov, ki smo jih pričakovali.

Kaj tedaj?

Beda z draginjo vred postaja vedno večja. Tudi mestni ubožec ima pravico, da živi. Živ ne pojde v grob. A pravico ima do življenja, človeškemu dostojanstvu pri-mernega *Sredstva za preskrbo mestnih ubogih se morajo dobiti!* To je katego-rični imperativ, ki s težko palico trka na vrata onega oblastva, ki mu nalaga dolž-nost ubožne oskrbe zakon. To je pa ob-čina, v Ljubljani mestna občina, a po jasnih določbah zakona ona korporacija, ki ima dolžnost, da po postavi sklepa o ubožni oskrbi: občinski zastop, občinski svet. —

V tem pogledu smo si na jasnem in bi bila vsaka nadaljna beseda odveč. Ali naj se akcija za *prostovoljno* doneske na-daljuje? Bo li kaj uspeha? Kdo naj odgo-vori na ta vprašanja.

Po mojih mislih bodo brez primerne uvedbe občinskih davščin — progresivnih za ubožno oskrbo — ubožci lahko v pri-hodnje umirali lakote.

Stat nominis umbra.

## Politični dogodki.

+ Morilec ministra Rathenaua prijeti. Policiji se je posrečilo prijeti večje število oseb, ki so sodelovale pri umoru ministra Rathenaua. Med temi je tudi glavni morilec Voss, dočim njegovega tovariša Fi-scherja še niso dobili. Nadaljnji aretiranci so Techow, Vogel, Knauer, Günther — ve-činoma mladi ljudje, dijaki itd. — ter to-varnar Küchenmeister, ki je dal morilecem na razpolago svoj avtomobil. Vsi so bili pripadniki nacionalističnih zvez. Vlada je 30. junija izdala naredbo, s katero je raz-pustila zvezo narodno-mislečih vojakov z vsemi podzvezami.

+ *Zahteve angleške delavske stranke.* Angleška delavska stranka je na svoji redni letni konferenci soglasno sprejela sklep, v katerem obsoja vladno politiko glede mirovniških pogodb in zveze narodov. Delavstvo poziva vlado, naj izpremeni ver-saillesko pogodbo, zniža Nemčiji reparacij-ska plačila, odpokliče čete z nemškega ozemlja, prizna sovjetsko Rusijo in pospe-šuje trgovino. Dalje zahteva delavstvo, da britanska vlada ne sklepa in ne pospešuje nobenih vojaških zvez.

+ *Državni socializem v Rusiji.* Zad-nje dni junija se je v Moskvi vršil kongres zastopnikov komisariata za zunanjo trgo-vino. Na kongresu je govoril tudi Krasin, ki je rekel, da se je morala vlada iz nujnih razlogov odreči takojšnji izvedbi čistih komunističnih idej, da je pa ostala trdno na stališčih državnega socializma: naciona-lizacija zemlje ostane v veljavi, ravnotako kontrola nad najvažnejšimi industrijskimi panogami in prometom; istotako ostane tudi zunanja trgovina strogo monopolizira-na v državnih rokah.

## Dnevni dogodki.

— *Shod v Mostah.* Na sv. Petra dan dopoldne ob pol 11. uri se je vršil v Društvenem domu v Mostah shod, na katerem sta govorila posl. Gostinčar in urednik Kremžar. Shod je bil dobro obiskan, raz-položen je živahno in zavestno.

— *Umrl je v Kranju ljubljanski realni profesor Franc Komatar.* Naj v miru počiva!

— *Poziv.* Podpisani pozivljami vse tiste zahrbtnje denuncijante in binavske obrekovalce, ki širijo o meni razne neres-nične vesti z namenom, škodovati mi na časti in ugledu, naj pokažejo svojo moža-tost s tem, da ponove oziroma mi povedo v obraz meni naprjene grehe. To pa vsled tega, da se vem ravnati in svojo čast na primeren način braniti. To velja tudi za uredništvo »Volksstimme«. Obenem pro-sim tudi vse tiste, ki so jim znani ti obre-kovalci, da mi javijo njihove naslove. — Maribor, dne 29. junija 1922. — Anton Krepek.

— *Grozna železniška nesreča v Berli-nu.* Minoli torek so bile za popoldne napo-vedane vsesplošne delavske demonstracije proti umoru ministra Rathenaua. Vse de-lavstvo je zato že opoldne zapustilo delo, ne izvzemši cestnih železničarjev. Za pre-voz je ostala le še železnica. Domov hiteče delavstvo je navalilo na vlake v takih ma-sah, da je ostalo železniško osobje brez moči. Ljudje so stali in viseli kakor grozdi po strehah, hodnikih, stopnicah, sploh po-vsodi, kjer je bilo le ped prostora. Tako je vlak odpeljal. Vrata nekega voza so ostala odprta, ker se vsled prenatlačanega vago-na niso dala več zapreti. Na »Milijonskem mostu« je privozil nasproti drug, enako prenatlačen vlak. Predno se je kdo zave-del, so delovala odprta vrata na nasprotni vlak kakor greblja na čebelni roj: ogrebla so človeške grozde z vozov, jih trla in me-

tala pod kolesa. Razlegel se je strahoten krik, a preden so mogli ustaviti vlaka, sta bila drug mimo drugega. Prostor med obe-ma tiroma pa je pokrivalo 29 raztrganih trupel in 55 težko ranjenih oseb.

— *Ženitev na Ježici.* Jutri 2. julija ob 8. uri zvečer priredi Ljudski oder iz Ljubljane v Društvenem domu na Ježici občinstvu zelo priljubljeno šaloigro »Že-nitev«, spisal N. V. Gogolj (docela never-jeten dogodljaj v treh dejanjih). Vstopnice se dobe v predprodaji pri g. fil. Severju in od 6. ure zvečer dalje pri društveni biagajni.

## iz trboveljskih revirjev.

»Neodvisni« so si v laseh. Iz Trbovelj: Na nedeljskem shodu so si »neodvisni« ze-lo trdo segli v lase. Dolžili so odbor II. rud. skupine raznih nepoštenosti, zahrbtnosti itd. Napadli so ob enem tudi gg. Bidovca, Režuna, Pleskoviča in — njih voditelja dr. Dimnika, Zupančiča III. — načelniku II. rud. skupine, so grozili, da ga ubijejo, obe-sijo in ne vemo kaj še vse, — ker je baje nesel Režunova pisma v Belgrad, v katerih je bila »neodvisna« zelo »počrnjena«. Koli-ko je na tem resnice, nam ni znano, znano nam pa je, da je Zupančič eden najbolj po-štenih voditeljev »neodvisne«. — Povod k tej rabuki je dalo okrajno glavarstvo v Ce-lju, katero je izdalo odlok, da morata taj-nik »neodvisnih« Peterkovič, in pa znani »velezaslužni prvoboritelj delavstva« (!!!) frizer Rafanelli tekom 14 dni zapustiti Tr-bovlje. Baje so višje imenovani gospodje vzrok tega ukrepa okrajnega glavarstva; sicer so pa le ti izročili celo zadevo sodi-šću. — O stvari bomo še poročali.

Trbovlje. Strokovni tajnik Peterkovič in brivec Rafanelli sta dobila nalog, da se v 14 dneh izselita iz Trbovelj. Oba sta Dal-matinca in izmed glavnih voditeljev »neza-visne« rudarske organizacije, ki je bila ustanovljena pod dr. Dimnik-Hribarjevim pokroviteljstvom, ki sta potom nje hotela pridobiti zase bivše komuniste. V začetku so ubogali, a na zadnjem nedeljskem shodu so se odpovedali svojim ustanoviteljem in v vodstvu organizacije je prevladala mlajša struja, ki je za brezobziren nastop. In na zadnjem shodu v nedeljo so silovito napadli dr. Dimnika, rud. uradnike Bidov-ca, Pleskoviča in Režuna ter tudi lastne to-variše v II. skupini in jim očitali stvari, ki se bodo še nadaljevale pred sodnijo. Pa tu-di v ostalem se besede »nezavisnih« go-vornikov niso povsem vjemale z resnico n. pr. njihova audijenca pri ministru za soc. skrb, za katerega pozitivno vemo, da ga ti-ste dni sploh v Belgradu ni bilo. Nazadnje potem ljudstvo nikomur ne zaupa. Zato bo še slabše pri nas, ker premogokopna druž-ba za razdor izrablja za se in zavlačuje po-višanje plač in odlaga izvršitev pogodbe, ki jo je sama podpisala. Ni vedno varno igrati se z ognjem!

Hrastnik. V nedeljo 2. jul. t. l. priredi-jo prvič Orli v našem kraju javno telovad-bo. Dopoldne ob 10. uri sv. maša pri Lo-garjevi kapeli, to bo prva maša v Hrastni-ku. Popoldne ob 3. uri začetek telovadbe. Prijatelji delavske mladine vabljeni!

Državni premogovnik Zabukovca. Ker se nahajamo tukajšnji rudarji že čez dva meseca v meznem gibanju ter zastoj ta-ko dolgo pričakujemo, kaj bodo naši trbo-veljski tovariši dosegli, smo sklenili rudar-ji — po večini včlanjeni v »Strok. zvezi ru-darjeve« — 18. junija, da naša organiza-cija zahteva od rudarske oblasti, naj le ta zopet pripozna rudarjem državnih premo-govnikov ukinjeno aprovizacijo. Zahteva-vamo, da se nam mora dati moka vseh treh vrst (bela, krušna in koruzna), slanina, sladkor in meso po istih cenah kot smo jih dobivali do 10. decembra 1921, ter 50 od-stotkov poviška na vse prejemke. Tovariš Uranjek je skupno z odborom SZR v Za-bukovci in Velenju oddal vso stvar centr. tajništvu v Trbovlje, katero bode vpslalo zahteve na pristojno mesto. K temu bi pri-pomnili še, da tistih par soc. demokratov, kateri so pri II. rud. skupini v Zabukovci in Velenju, niso hoteli odposlati teh zahtev ter jih v splošnem nočejo podpirati. Ne ve-mo, zakaj jim gre — ali se bojijo Čobalo-vih ata, ali pa se jim tako dobro godi, da ne marajo zboljšanja delavskega položaja. — Velenjski in Zabukovski rudarji.

## iz Tržiča in okolice.

Zahvala. Vdova Marija Šorn, katere mož se je smrtno ponesrečil v tržiški pre-dilnici 21. junija, se tem potom najtopleje zahvaljuje gg. podjetnikom, ker so na lastne stroške prepeljali moža iz ljubljans-ke bolnice na domače pokopališče v Tržiču. Zahvaljuje se tudi delavstvu in to-varniškemu uradništvu, katero se je ude-ležilo v velikem številu pogreba in katero je nabralo precejšnjo vsoto v podporo dru-žini ponesrečenca. Bog plačaj!

Pogreb ponesrečenega delavca Šorna. V soboto 24. junija ob pol treh popoldne je bil pogreb ponesrečenega Al. Šorna. Pripeljali so ga z vlakom iz Ljubljane. S kolodvora so ga pripeljali na vozu do Vil-fanove kapelice, kamor so prišli po njega duhovniki. Odtod se je razvil dolg sprevod v dokaz, kako je bil mož priljubljen med delavstvom.

## Ljubljanski dogodki.

Ij Izlet na Limbarsko goro priredi Prosveša frančiškanske župnije jutri v ne-deljo, dne 2. julija. Oididemo z glavnega kolodvora ob 5. uri 40 minut in se peljemo do Kresnic. Hrano naj vsak udeleženeec s seboj vzame! V slučaju slabega vremena se izlet preloži. — K obilni udeležbi vjudno vabi člane in prijatelje društva odbor.

Ij Razstava ženskih ročnih del na Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg 6/II, v poslopju, kjer je kavarna Jadran, traja od nedelje, to je 2. julija do srede, to je 5. julija 1922, vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Ij Društvo zasebnih nameščencev — krajevna skupina Ljubljana, sklicuje tem potom svoj izredni občni zbor, ki se vrši v torek, dne 4. julija 1922 ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani z dnevnim redom: 1. poročilo o položaju v organizaciji; 2. volitev novega odbora; 3. slučajnosti. — Ako bi občni zbor ne bil sklepčen ob napovedani uri, se vrši pol ure kasneje občni zbor z istim dnevnim redom, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih. Pravico udeležbe imajo samo člani. — Osrednje vodstvo. (k)

Ij »Nova iznajdba«. Pod tem naslovom je v petek Novi Čas priporočal mestni ob-čini, kako naj škropi in posipa ulice ter sta-vil Glinško ulico za vzgled. Stanovalci ome-njenih hiš želijo, da bi se mestna občina vsaj kratek čas tako zanimala za druge uli-ce, kakor se za Glinško že celo vrsto let. Ta je od leta 1915 popolnoma pozabljena (ta-krat so namreč odvzeli zadnjo električno svetilko) in od takrat pa do danes ni mestni magistrat porabil niti vinarja in pozneje niti para za to ulico. Če je od ene strani priporočljivo, naj bo pa še od druge. Zakaj je treba posipati, tlakovati, škropiti in raz-svetljevati ulice? To je čisto odveč, kar se je ravno tukaj pokazalo, da se brez vsega tega lahko živi. Ljudje se počasi že navadi-jo in vračajo milo za drago. Pisu omenje-nih vrstic bi priporočali, da bi ponoči šel skozi to ulico. Prepričal se bo na lastnih čevljih, da so tudi stranišča v mestu popol-noma odveč, ako bi povsod vladala taka te-ma. Pa zato ne sme dolžiti stanovalce hiš št. 5 in 7, ampak pasante, ki hodijo po Tržaški cesti. Čudnega seveda ni nič. Člo-vek, ki ni varen, bo mislil, da gre v Kara-vanski predor, radi tega je pa zavetišče za razne potrebe in individue kakor nalašč. Kakor rečeno, ta nova iznajdba je jako pri-poročljiva in vladnemu komisarju ne bo treba črtati posojila, ki ga je prejšnji občin-ski svet sklenil najeti, ker se denar sploh ne bo nič rabil.

Izdaja konzorcij: »Novega Časa«.

Odgovorni urednik Jožef Rutar.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Stare, dobro ohranjene

## vinske sode

vsake velikosti kupi

I. DELAVSKO KONSUMNO DRUŠTVO V LJUBLJANI.

Ponudbe prosimo na zgornji na-slov, Kongresni trg 2.

Perilo je pri sedanji draginji nenadomestljivo. Ali vpo-rabljaš pri pranju milo, katero mu ne škoduje in ga ne razjeda? Ali vporabljaš

**GAZELA MILO?**

## VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17.

sprejema

življenska zavarovanja v vseh oblikah, zavarovanja otroških dot in pogrebniških stroškov, dalje zavarovanja proti požaru in preneženju pod najugodnejšimi pogoji. Podružnice: CELJE, Breg 33. ZAGREB, Pejače-vicev trg 15. SARAJEVO, Vrbanja ulica 4.

## Prometni zavod za premog

d. d. v LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in

domačo uporabo ter kovaški in črni premog

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II.